

Turbuly Lilla

Út sárga fákkal

– Biztos, hogy ne maradjak inkább itthon? – harmadszor kérdezte a férfit, és harmadszor kapta ugyanazt a választ ugyanazon a halk, fáradt, türelmes hangon. Nem, szó sem lehet róla, nagyon jól meglesz ő itt estig magában, ha meg bármi történne – de semmi sem fog történni, higgye el -, átszól a szomszédasszonynak.

- Legalább ülhetek a gép előtt egész nap, nem lesz, aki morogjon érte.

Pedig dehogy ült már egész nap a gép előtt. Jó, ha egy órát, vagy még annyit sem, az utóbbi néhány hétben túlságosan gyenge volt ahhoz, hogy tovább fent maradjon. Erőltette pedig: felkelt, visszafeküdt, kijött a hálóból, bement a hálóba, de egyre rövidebbek lettek ezek a magából kikényszerített fentlétek, és egyre hosszabbak a fekvé töltött periódusok, amikor nem olvasott, nem csinált semmit, csak nézett maga elé.

- Vagy fordíthatnál egy kicsit – mondta az asszony minden meggyőződés nélkül.

- Lehet, hogy fordítok is – válaszolta minden meggyőződés nélkül, pedig hetek óta ki sem nyitotta a regényt, amivel hónapok óta készen kellett volna lennie. A kiadó meg mindig beleegyezett, ha határidő-hosszabbítást kért, mert éppen halódott, és amúgy sem tudta volna kifizetni a munkáját.

Összepakolt az útra, aztán átvitte az ágyneműjét a nappaliba, hogy hajnalban, ha fölkel, ne ébressze fel a férjét, olyan rosszul alszik úgylis. És mert ezen az éjszakán maga is sokat volt ébren, hallotta, ahogy a másik járkál a szobában, kimegy a fürdőbe, aztán visszajön. Amikor felkelt, öt perccel előbb, mint hogy az ébresztőóra megcsörrent volna, ott talált a fürdőszobában, a gyógyszeres szekrény mellett egy nyakánál eltört üres ampullát. Akkor majdnem otthon maradt. Ült egy kicsit a konyhában, a lassan kihűlő kávé mellett, hogy így majd talán lekési a vonatot, de azt sem akarta, hogy a férfit furdalja a lelkiismeret, ezért az utolsó percben mégis elindult, de előtte még halkán benyitott a hálóba, ahonnan most egyenletes szuszogás hallatszott.

Október végéhez képest enyhe volt az idő, a vonatban szinte túlzásnak érezte, hogy fűtenek. Egy férfi ült a fülkében, ahova belépett, a tőle legtávolabb eső sarokba telepedett, és –bár még sötét volt, és az imbolygó, gyöngye lámpafényben alig látott – kinyitotta a magával hozott mappát. Minden képe ott volt, amit a kiállításra szánt, vagyis nem a képek, persze, hanem a képek képei. Rakosgatta őket ide-oda, időnként írt valamit egy üres lapra, kettőnek jobb címet keresett, de nem talált. Közben reggel lett, lassan hátráló köddel és lassan győző napsütéssel. A vonat néha lassított, néha megállt, de kevés utas szállt fel, és a fülkékbe nem nyitott be senki.

Tíz óra körül zenélni kezdett a telefonja, megijedt, hogy a szomszédasszony keresi, de a galériás hívta, hogy gond adódott egy másik, aznap nyíló kiállításon, muszáj volt odamennie, sajnálja, de így az asszonynak is tovább kellene utaznia, egy főváros környéki kisvárosba, ott tudnak találkozni. Később sokszor gondolt rá, hogy akkor, a következő állomáson kellett volna leszállnia, megvárni az ellenvonatot és hazamenni. Esetleg azt mondani a galériásnak, hogy nincs ideje még többet utazni, vagy a megbeszélthelyen találkozni, vagy seholy. De nem mondta, mert akarta azt a kiállítást, élete első önálló tárlatát. Vagy akkor legalábbis azt hitte, hogy akarja.

A vonat késett valamennyit, így már reménytelennek tűnt, hogy elérje a csatlakozást, és az is, hogy este az utolsó járáttal vissza tudjon indulni. Némi telefonálgatással kiderítette, hogy van még egy busz két órával később, de azzal csak tizenegyre ér haza. A mozgólépcsőn vette észre, hogy valami hiányzik a kezéből: a mappát, amiben a képeket meg a jegyzeteit hozta, elhagyta valahol. Visszament a vonathoz, de már kitolták valami külső vágányra. Egy vékony, cserzett arcú férfi, sárga mellényén pályarendező felirattal, megpróbált segíteni, elkísérte az irodához, ahol a vonatokon talált tárgyakat leadják, de ott sem volt. Feladta, és visszaindult a metróhoz, nem akarta a következő csatlakozást is lekésni.

A szárnyvonalat, amire egy másik pályaudvaron felszállt, még egyetemista korából ismerte, egy nagybátyja lakott arrafelé, de hozzájuk néhány megállóval előbb kellett leszállni, mint ahova most utazott. Az állomáson várta a galériás. Még sosem találkoztak, de látott róla egy fényképet, így a néhány várakozó közül nem volt nehéz felismerni. Elindult felé, és közben látta, hogy a férfi még mindig a leszállókat nézi, csak az utolsó pillanatban vette őt észre, amikor oldalról odalépett hozzá.

A bemutatkozás után elindultak, át az állomás mögötti parkon. Kora délután volt már, és olyan meleg, mintha legalábbis szeptember eleje lenne vagy késő augusztus. A férfi nem is hozott kabátot magával, és az asszony is a karjára terítette a sajátját, túl meleg lett volna. Járdá szelte ketté a parkot, de a szürke csikból csak itt-ott látszott valami a sárga levéltakaró alatt. Sárgák voltak a fák is, aransárgák mind. Se rozsdavörös, se barna nem vegyült a színbe, nem látott még erdőt soha ilyen árnyalatok nélkül, egyetlen színre váltani. Szombat volt, az emberek kihasználták a valószínűtlenül szép időt, üdögéltek a padokon, gyereket és kutyát sétáltattak. Mellettük egy kölyök épp egy spánielt, az asszony nem tudta megállni, hogy utána ne forduljon egy pillanatra, a férfi azonban észre sem vette. A kiállításról beszélt, arról, hogyan képzei a termék beosztását, a katalógust, kit kérne fel a megnyitóra.

Ott, ahol a park és az út véget ért, egy kis tér következett, a túlsó, város felőli oldalán egy cukrászdával. Patinásnak akart látszani, de nem volt az a naptól kifakult mályvaszínű függönyeivel, a háttámla nélküli, párnás, kerek ülőkékkel a szintén kerek műmárvány asztalok körül - az asszonyt az ágy alól kihúzható kórházi székekre emlékeztették, amiken fél óra után menthetetlenül megfájdult a háta.

A férfi előhúzott a kordakója zsebéből egy kis füzetet, és szakadozott, szögletes betűivel odaírt egy-egy szót a jegyzetei mellé, ha közös nevezőre jutottak valamiben. Látszott, hogy feszélyezi a helyzetet, jobban, mint az asszonyt, és ezen csodálkozott is, mert általában ő volt az, aki zavarba jött, ha első ízben kellett találkoznia valakivel, de most talán még ehhez is fáradt volt. Lesz egy önálló kiállítása egy divatos galériában. Na és? Amire évek óta várt, az most feladatnak tűnt annyi más feladat mellett, semmi másnak. Pedig még sosem hallott egyszerre ennyi jó szót a képeiről, a férfi többször is visszatért rá, hogy nem tudja megmondani, miért hatnak rá annyira, de hatnak. És biztos benne, hogy ez a kiállítás esemény lesz, a művésznőnek (így mondta) pedig nemcsak lehetőség, de a tényleges kiugrás. Hol a vékony, kicsit borostás arcot nézte, hol a grafitceruzával játszó, mozgékony ujjakat, és közben nehezen tudta magát azonosítani azzal a művésszel, akiről a férfi beszélt.

Otthon felejtette az óráját, de a cukrászdában volt egy a falon, arra pillantgatott néha, hogy le ne kesse a vonatát. Egy óra múlva elindultak vissza az állomásra, át a parkon, újra. Még mindig sütött a nap, de már ferdébben estek a sugarak a lombok közé. Kicsit feltámadt a szél, és a fákról peregni kezdtek a sárga levelek. Az állomásra érve a férfi elbúcsúzott, és elindult egy másik úton, az ottani galériája felé. Az asszony le-föl sétálgatott az épület előtt, és közben küldött egy sms-t haza, hogy csak a későbbi busszal érkezik – nem akarta felkelteni a férjét, ha aludna éppen.

Már túl volt az átszálláson, és a busz indulására várt, amikor megszólalt a telefonja. A szomszédasszony hívta, mert mégiscsak történt valami. A férje délután olyan rosszul lett, hogy muszáj volt kihívni a mentőket, bevitték a kórházba, az orvosok azt mondták, valószínűleg meg kell operálni.

Úgy érezte, a világ leghosszabb négy órája vár rá, négy óra, amikor nem lehet mást tenni, csak ülni és várni. Közben besötétedett, hiába erőltette a szemét, nem látszott már semmi az út melletti tájból, csak a szembejövő autók fényszórói. Egyszer álltak meg útközben, egy sztráda melletti pihenőben. Ahogy fel akart állni, begörccsölt egy izom a combjában, mozdulni sem tudott. Az út hátralévő részében próbálta nyújtani, hajlítani a lábát, amennyire a szűkös hely engedte. Az éles fájdalom néha minden figyelmét magának követelte, de lassacskán tompulni kezdett, és maradt újra a tehetetlen várakozás.

Tizenegy után öt perccel értek a városba. Az állomásról azonnal a kórházba indult. Az onkológiáról átküldték a sebészetre, oda is ismerte a járást, és ismerte az ápolónőt is, aki az egyik lift felé intett a fejével.

- Egy órája vitték fel a műtőbe. Meg akarta várni magát mindenáron, de muszáj volt elkezdni. A műtét még két és fél órát tartott. Amikor végre kinyílt a lift ajtaja, a kerek ágyon fekvő alak olyan idegen volt a fejére húzott zöld sapkában, hogy ha nem tudja, hogy senki mást nem operáltak aznap

éjjel, meg sem ismeri. Aztán ránézett a karjára, és az végre ismerős volt. Indult utánuk a kórterembe, de a nővér, aki az infúziós állványt tolt, szólta, hogy az intenzív részlegre viszik. Öt percet maradhatott vele, aztán hazaküldték. Az orvos csak annyit mondott, hogy az operáció a lehetőségekhez képest sikerült, többet még nem tudnak, talán majd reggelre.

Háromra ért haza. A lakásból olvasta ki a nélküle töltött nap nyomait: a mosogatóban két tányér és egy kávéscsésze, néhány csikk a hamutartóban. Az íróasztalon, a gép mellett szétszórt CD-k, papírcetlik, az egyik a férfi hosszúkás betűivel Joan Baez, a másikon Koncz Zsuzsa neve. Így szokta hazavárni: a frissen letöltött zenékből kiválasztott egy számot, amiről tudta, hogy az asszony is szereti, azzal. A hálóban néhány szétszórt ruhadarab – a szomszédasszony keresgethette össze, mit kell a kórházba vinni. A fürdőben a reggelről ott felejtett mellett még egy kitekert nyakú ampulla.

Émelygett a fáradtságtól, levetkőzni sem volt ereje, ruhástól dőlt le a nappaliban a kanapéra, azzal, hogy megpróbál aludni pár órát, aztán megy vissza a kórházba. Azonnal álomba zuhant. A férfival álmódott, azzal a másikkal. Szeretkeztek, és álmában sem értette, hogyan történhetett, hiszen tudta, hogy aznap találkoztak először, és azt is, hogy abban a cukrászdában nem érzett semmit, semleges jóindulatot talán. Álmában nem tudta, hogy álmodik, olyan valóságos volt minden: a karizmok a férfi feszes bőre alatt, a nyaka alatti kis gödörbe sikló nyelv édessége, a tenyere a mellén. És az álom nem párolgott el az ébredéssel, hiába szeretett volna nem emlékezni rá.

A férje többet nem került ki az intenzívről, és nem is tért magához. Még tíz napot élt, legalábbis a műszerek még tíz napig tartották életben a testét. A kiállítást két héttel a temetés után nyitották meg. Sokáig el sem akart menni, aztán mégis végigcsinálta: mosolygott, ha mosolyogni kellett, végighallgatta az ilyenkor szokásos, műértőnek szánt ömlengéseket, válaszolgatott egy újságíró kérdéseire. A galériással a köszönésen kívül néhány mondatot váltottak csupán, gyakorlati teendőkről szóltak azok is. Ha egy kicsit kevesebben lettek volna a kiállítóteremben, talán úgy tűnik, hogy kerülnek a másikat.

A férfinak nem lett igaza, a kiállítás nem hozott különösebb sikert vagy elismerést, arra még várni kellett egy évet, ahogy mondani szokták, bár az asszony akkor már egyáltalán nem várt semmire és senkire. De festett egy három képből álló sorozatot Út sárga fákkal címmel, amit bemutattak a Műcsarnok éves tárlatán. És akkor.

Korniss Dezső: Küzdés

